

HANDLINGSPLAN MOT
VÅLDSBEJAKANDE EXTREMISM
2016

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	Dnr KS 2016/731
Antaget av/Ansvarig Stadsdirektören	Handläggare/Förvaltning Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	Datum/Ersätter 2016-11-24

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
1 Bakgrund	2 -
2 Uppdragsbeskrivning	3 -
2.1 Syfte.....	4
2.2 Uppföljning.....	4
3 Förutsättningar.....	4 -
4 Samverkan	5 -
4.1 Informationsdelning	6
4.2 Utgångspunkt i uppdaterad lokal lägesbild.....	6
5 Förebyggande insatser.....	7 -
5.1 Våldspreventivt arbete.....	9
5.2 Demokratiarbete	9
6 Handlingsplanens förslag på aktiviteter	10 -

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning	Dnr KS
	Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	2016/731
Antaget av/Ansvarig	Handläggare/Förvaltning	Datum/Ersätter
Stadsdirektören	Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	2016-11-24

<p>Syfte</p> <p>Värna och stärka demokrati och att göra samhället med motståndskraftigt mot våldsbejakande extremism</p>
<p>Gäller för</p> <p>Handlingsplanen gäller för samtliga verksamheter i Trollhättans Stad</p>
<p>Referensdokument</p> <p>Trollhättans Mål- och Resursplan 2016-2019, Policy för social hållbarhet</p>
<p>Ansvar och genomförande</p> <p>Samtliga förvaltningar</p>
<p>Uppföljning</p> <p>Stadsdirektörens ledningsgrupp</p>

1 Bakgrund

Definitionen av våldsbejakande extremism är; ett samlingsbegrepp för rörelser, miljöer och övertygelser som motsätter sig en demokratisk samhällsordning och är beredda att ta till våld för att uppnå sina ideologiska mål. Idag bedöms det finnas tre kategorier av våldsbejakande extremism: *Den våldsbejakande högerextrema miljön; Den våldsbejakande vänsterautonoma miljön; Den våldsbejakande islamistiska miljön.*

Attentatshot finns från samtliga våldsbejakande extremistmiljöer i Sverige i dag och det bedöms fortsatt vara så de närmsta åren. Enligt säkerhetspolisens bedömning kan antalet attentatsförberedelser mot mål i Sverige komma att öka under de kommande åren, men det rör sig fortfarande om ett fåtal fall. När det gäller politisk våldsbejakande extremism bedöms brott i form av otillåten påverkan öka under det närmsta året. Det märks en regelbundet återkommande avsikt från våldsbejakande politiska extremistmiljöer att utöva otillåten påverkan mot grundläggande demokratiska processer i samband med val.¹

Under början på 1990-talet upplevde Trollhättan stora problem med hot och våld med politiskt extremistiska förtecken. Trollhättan lade mycket fokus på att mobilisera de goda krafterna i samhället mot politisk extremism och främlingsfientlighet genom samverkan, värdegrundsarbete och information. Systematiska, kompetensöverskridande samverkan

¹ "Våldsbejakande extremism i Sverige– nuläge och tendenser" Ds 2014:4

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	Dnr KS 2016/731
Antaget av/Ansvarig Stadsdirektören	Handläggare/Förvaltning Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	Datum/Ersätter 2016-11-24

var den främsta framgångsfaktor.² 2016 har närvaron av attentat ökat i omvärlden. I Europa drabbades Paris i november 2015 och 2016 utfördes flera attentat i Bryssel. I vår närhet drabbades Kronan i Trollhättan 22 oktober 2015.

En slutsats den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism gjort är att arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism blir mer framgångsrikt när lokal samverkan utgår från någon form av strategiskt dokument. En lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism hjälper kommunen och dess anställda att upprätta och konkretisera ett förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism. De rekommendationer som Samordnaren mot våldsbejakande extremism ger har beaktats i detta arbete.

Arbetet mot våldsbejakande extremism ska fokusera på våldshandlingen, inte om att styra eller kontrollera rättigheterna av åsikts- och yttrandefrihet. Arbetet får inte leda till att invånare stigmatiseras³ Jämlika levnadsvillkor ska eftersträvas och vara grunden för arbetet. Detta är en grundförutsättning för att personer inte dras till våldsbejakande extremistmiljöer. Det handlar om att alla barn och unga ska få en bra uppväxt, förutsättningar till bra resultat i skolan, god fritid och senare i livet vidareutbildning och sysselsättning. Grunden i arbetet handlar även om att skapa tillit, och delaktighet med fokus på demokratiutveckling och mänskliga rättigheter.

2 Uppdragsbeskrivning

Enligt Trollhättans Stads styrmodell har stadsdirektören ett uppdrag att ta fram en stadsgemensam handlingsplan som syftar till att bidra till en långsiktig hållbar utveckling. Handlingsplanen ska omfatta följande horisontella perspektiv under mandatperioden 2016-2019; *Folkhälsa, Integration/Inkludering, jämställdhet, skydd och säkerhet, finskt förvaltningsområde* samt *miljö*. Perspektiven är strategiskt viktiga och bildar tillsammans grunden för en långsiktigt hållbar utveckling.

Arbetet mot våldsbejakande extremism ska inkluderas i befintlig struktur och utgå från Trollhättans MRP och det horisontella trygghetsarbetet. Förvaltningarna har i uppdrag att genomföra aktiviteter som syftar till att bidra till denna utveckling. En aktivitet är att ta fram en lokal handlingsplan senast 30 juni 2016 i syfte att stödja staden och dess anställda att konkretisera ett arbete mot våldsbejakande extremism.

² Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), "Lokala insatser mot våldsbejakande politisk extremism" 2010

³ Religiösa begrepp hanteras varsamt så att de inte kopplas till våldsbejakande extremism

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	Dnr KS 2016/731
Antaget av/Ansvarig Stadsdirektören	Handläggare/Förvaltning Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	Datum/Ersätter 2016-11-24

Under våren har en intern arbetsgrupp med representanter från Kommunstyrelsens förvaltning samt Arbetsmarknads- och socialförvaltningen hållit ihop arbetsprocessen där grundskola, gymnasiet, socialtjänst, polis, fritidsgårdsverksamhet, bostadsbolag, Rädda Barnen med flera deltagit i syfte att identifiera aktuella behov. I samtalen har nya aktörer från det civila samhället identifieras t.ex. interreligiösa grupper och en fortsatt och vidgad dialog är en förutsättning för att arbetet med att göra handlingsplanen till ett levande dokument.

2.1 Syfte

Det övergripande syftet med handlingsplanen är att värna och stärka demokratin och att göra samhället mer motståndskraftigt mot våldsbejakande extremism. Handlingsplanen ska innehålla identifierade behov samt konkretisera hur arbetet mot våldsbejakande extremism ska utvecklas.

2.2 Uppföljning

Uppföljning av handlingsplanen sker i Stadsdirektörens ledningsgrupp. Berörda nämnder/styrelser/utskott samt utskottet för social hållbarhet informeras om planen och dess genomförande av förvaltningarna i enlighet med årscykel för mål- och budgetuppföljning (april, augusti och helår).

3 Förutsättningar

*"Att förebygga att en ung människa dras in i våldsbejakande extremism är ingen "quick fix". Det är ett långsiktigt arbete, präglad av omsorg och empati."*⁴

Trollhättans Stad anordnade i februari ett kunskapsseminarium kring våldsbejakande extremism där den nationella samordnaren, SÄPO samt chefredaktören för tidsskriften EXPO deltog. Vid den nationella samordnarens besök i Trollhättan lyftes vikten av kunskap och mod för att arbeta med våldsbejakande extremism. Att arbeta våldspreventivt och med inkludering och demokrati kräver bred samverkan, kunskap och kontinuitet. Möjligheten att vara delaktig och kunna påverka främjar integrering och motverkar diskriminering som leder till utanförskap.⁵

En förutsättning för att driva och utveckla arbetet är att det finns en samordnande funktion som omvärldsbevakar och implementerar arbete. Utvecklingen inom området behöver följas

⁴ Samordnaren mot Våldsbejakande extremism - Samtalskompassen

⁵ Ur Trollhättans Folkhälsostategi KS 2014/282

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	Dnr KS 2016/731
Antaget av/Ansvarig Stadsdirektören	Handläggare/Förvaltning Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	Datum/Ersätter 2016-11-24

regional, nationellt och internationellt. Det är även av vikt att följa andra länder och kommuners arbeten.

4 Samverkan

Ett nära samarbete mellan myndigheter, organisationer och civilsamhället är av största vikt och det finns ett behov av att fördjupa och utveckla befintliga samverkansgrupper, bland annat genom att arbeta med en medveten agenda för våldsbejakande extremism. Framgångsrik samverkan ska byggas på eller införlivas i redan befintliga samverkansstrukturer där långsiktighet är en nyckelfaktor för framgång i det förebyggande arbetet.

Exempel på befintliga strukturer

I Trollhättans stad finns många exempel på befintliga samverkansgrupper där vi ser att frågan om våldsbejakande extremism hör hemma. Grupperna kompletterar varandra genom att ge en aktuell lägesbild och agera på strukturell, grupp/områdes- och individnivå. Nedan beskrivs exempel på relevanta samverkansgrupper. Grupperna kännetecknas av en bred representation där olika funktioner och kompetenser finns med.

- Utskott för social hållbarhet består av politiker samt stadsdirektör och folkhälsostrateg. (Strukturell nivå).
- Folkhälsorådet består av politiker från kommunen och hälso- och sjukvårdsnämnden, tjänstemän från kommunala förvaltningar, polis, räddningstjänst, primärvården och tandvården. (Strukturell nivå)
- Invandrarrådet består av politiker, sekreterare (tjänsteman från kommunen) samt företrädare för Trollhättans invandrarföreningar (Strukturell nivå)
- Trygghetsgruppen består av tjänstemän från kommun samt från polis, räddningstjänst och Frivården (Kriminalvården). (Strukturell nivå)
- Sociala Hållbarhetsgruppen består av representanter från de olika förvaltningarna på chefs- och strategisk nivå. (Strukturell nivå)
- Kronogårdsgruppen består av politiker och tjänstemän, företrädare från det kommunala bostadsbolaget, polisen och Arbetsförmedlingen. (Strukturell nivå)

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	Dnr KS 2016/731
Antaget av/Ansvarig Stadsdirektören	Handläggare/Förvaltning Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	Datum/Ersätter 2016-11-24

- Områdesgrupper består av representanter från skola, fritid, socialtjänst (fältenheten) och aktuella lokala aktörer t ex områdespolis och föreningar. (Grupp/områdesnivå)
- Sociala Insatsgruppen (SIG) består av representanter från skola, fritid, socialtjänst (fältenheten) och områdespolis. (Individnivå)

4.1 Informationsdelning

Tillgång till information är avgörande för att kunna genomföra ett effektivt arbete mot våldsbejakande extremism. En förutsättning för informationsutbyte i samverkan internt och mellan myndigheter är att dessa har kunskap om gällande lagstiftning. Vissa åtgärder exempelvis stöd till anhöriga kan kräva information som kommunen inte alltid har i den egna verksamheten. Säkerhetspolisen och Polismyndigheten har tecknat flera överenskommelser om hur information ska delas dem emellan. Det är därefter Polismyndighetens ansvar att göra en bedömning om det är möjligt att förmedla informationen vidare. Informationen ska givetvis gå åt andra hållet – från kommunen till polis i de fall regelverket förutsätter detta. En upparbetad kontaktväg och en tydlighet i vilken information som är viktig att dela underlättar detta arbete.

Sekretesslagstiftningen innebär begränsningar i informationsutbyte mellan t.ex. socialtjänst och polisen. Brottsförebyggande rådets (BRÅ) erfarenheter från tidigare forskning om samverkan mellan myndigheter och förvaltningar visar att de möjligheter till informationsutbyte som finns sällan utnyttjas fullt ut. En orsak de anger är okunskap och osäkerhet om lagstiftningen vilket medför en oro för att göra fel. Det är därför viktigt att personal i Trollhättans stad ges de kunskaper som behövs om gällande lagstiftningen och att man använder sina respektive möjligheter till informationsdelning fullt ut. Det är av vikt att följa aktuell utveckling inom området.

4.2 Utgångspunkt i uppdaterad lokal lägesbild

Det är viktigt att skapa en aktuell och bred lägesbild av situationen beträffande våldsbejakande extremism. En lägesbild syftar till att synliggöra kommunens utmaningar, i första hand på en generell nivå. Lägesbilden ska utgå från lokala förhållanden och uppdateras i löpande takt med förändrad omvärld. Den bör tas fram i befintliga samverkansgrupper där representanter från Polismyndigheten deltar. Dialogen med Säkerhetspolisen (SÄPO).

ska ske via den lokala Polismyndigheten. I samband med kommunval besöker SÄPO kommunerna för att orientera kommunledningen i aktuell lokal lägesbild.

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning	Dnr KS
	Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	2016/731
Antaget av/Ansvarig	Handläggare/Förvaltning	Datum/Ersätter
Stadsdirektören	Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	2016-11-24

Lägesbilden ska innehålla information nedanstående närvaro och aktiviteter:

- Våldsbejakande högerextremism den s.k. vit maktmiljön
- Våldsbejakande vänsterextremism den s.k. autonoma extremistmiljön
- Den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön

5 Förebyggande insatser

*"Från ett brottsförebyggande perspektiv är inträdet och tiden före en mycket viktig angreppspunkt, eftersom det bedöms svårare att påverka de individer som redan är en del av en sammansvetsad grupp. Om insatserna görs tidigt finns det möjlighet att förhindra att individen börjar begå politiskt motiverade brott."*⁶

Generella insatser är breda insatser som omfattar stadens alla invånare. Arbetet ska utgå från att alla ska få förutsättningar till trygga och goda uppväxt villkor.⁷ Med detta innebär det att arbeta för en stad utan våld och där medborgarna upplever delaktighet samt att främja en god hälsa. För att främja en god hälsa erbjuds idag EFFEKT till samtliga skolar på ordinarie föräldramöten. Mötet syftar till att informera om olika riskfaktorer men också genom föräldrastärkande arbete ge redskap för att förebygga exempelvis tidig alkoholdebut. Fokus i arbetet är att få föräldrar att tillsammans skapa nätverk. I kommunen finns dock inget beslut om att erbjuda samtliga föräldrar EFFEKT. För att arbeta tidigt med att motverka depressiva symptom och ungas redskap för att hantera stress erbjuds kommunens anställda utbildning i den kognitiva metoden DISA. Arbetet sker i samverkan mellan personal från skola, fritid, socialtjänst och kyrkan. Metoden vänder sig både till killar och tjejer. I kommunen finns dock inget beslut om att erbjuda samtliga elever i årskurs 8.

Det finns olika typer av oroande tecken som pekar på att de generella insatserna behöver stärkas i ett bostadsområde. Exempel kan vara att många ger uttryck för en känsla av otrygghet samt att många känner och visar bristande tillit till varandra och till samhället. Trollhättans stad genomför vid efterfrågan så kallade trygghetsronder.

Fritidsaktiviteter är en viktig faktor som kan ha en stor roll för hälsa, trivsel och anpassning.⁸ Syftet med fritidsgårdsverksamhet är att främja individens utveckling, att fostra till ett aktivt medborgarskap med delaktighet och inflytande samt stärka de demokratiska värderingarna.

⁶ "Våldsamt politisk extremism". Rapport 2009:15

⁷ Ur Trollhättans Folkhälsostategi KS 2014/282

⁸ Koutakis 2000 Fria tider 2000:4 Fritidsgårdarna har en enorm potential

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning	Dnr KS
	Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	2016/731
Antaget av/Ansvarig	Handläggare/Förvaltning	Datum/Ersätter
Stadsdirektören	Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	2016-11-24

Konkreta mål är att motverka och minska förekomst och användning av droger och även främlingsfientliga tendenser bland ungdomarna. Fritidsgårdarna är därför en viktig arena för det förebyggande arbetet. Studier har visat att samverkan mellan olika förebyggande aktörer såsom fritidledare och fältsekreterare gett resultat gällande minskande sympatier gentemot främlingsfientliga partier samt att medvetna mål lett till mer positiva attityder till olikheter i etnisk bakgrund.⁹ Trollhättan har genom åren haft en ambitiös satsning på ungdomsfrågorna, främst manifesterad i en genomtänkt satsning på fritidsgårdarna. Fritidsgårdarna i Trollhättan arbetar i ett förebyggande- och främjandeperspektiv, i syfte att ge möjligheter till det som skapar friskhet i ungdomars liv. Fritidsgården arbetar med att föra samtal och ge kunskap om: etik och moral, rätt och fel, mans- och kvinnoroller, rasism och främlingsfientlighet, droger, demokrati, miljö och hälsa.

Specifika förebyggande insatser är en mer målinriktad insats mot ett specifikt problem eller unga i riskgrupper. Sociala insatsgruppen (SIG) är ett exempel på denna samverkansform där skola, socialtjänst, polis och fritid tidigt försöker uppmärksamma unga som riskerar att hamna i en kriminell livsstil. Utöver att uppmärksamma ungdomar i risk är gruppen ett forum för att känna av aktuella tendenser och behov.

Individinriktade förebyggande insatser riktar sig mot den enskilda individen som har ett riskbeteende. Att mobilisera både professionella och personliga nätverk runt individen kan vara effektivt för att skapa en insats där föräldrarna, familjen eller andra närstående vuxna involveras i problemen och hur de ska lösas. (Samtalskompassen). Idag kan Trollhättans stad erbjuda nätverksmöten för familjer via stadens nätverkslag. Möten kan anordnas både på ett tidigt förebyggande skeende men även då andra insatser är aktuella.

Brå har tillsammans med säkerhetspolisen tagit fram förslag på brottsförebyggande strategier. Både vad det gäller tidig identifiering samt förslag på insatser gällande den målgrupp som riskerar att utöva politiskt våld. De olika personlighetstyperna man lyfter är: *utagerarens väg*, *grubblarens väg*, *familjens väg* och *kontaktsökarens väg*. Säkerhetspolisen har även identifierat en rad olika roller eller funktioner som individen kan inta inom våldsbejakande grupper. Dessa är *ivraren*, *kritikern*, *praktikern*, *medlöparen* och *nyskaparen*. Genom att identifiera ungdomens drivkraft kan också rätt insats utformas.¹⁰

Sociala insatsgruppen erbjuder tidiga individuella förebyggande insatser riktade till ungdomar som riskerar att hamna i en kriminell livsstil. I arbete involveras representanter från skola, fältenheten, fritid samt polisen. En ny form för ungdomar med insatser inom socialtjänsten är

⁹ "Mötas, utvecklas eller kontrolleras. Målinriktning och kvalitet på fritidsgårdar". Eva Granlund 2009:3

¹⁰ Våldsamt politisk extremism". Rapport 2009:15

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	Dnr KS 2016/731
Antaget av/Ansvarig Stadsdirektören	Handläggare/Förvaltning Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	Datum/Ersätter 2016-11-24

såkallade framtidsmöten där erbjuds familjer med pågående insatser inom socialtjänsten nätverksmöten.

Resursforum inom ASF kan idag erbjuda råd, stöd, påverkansprogram och behandling. Stödet kan bestå av korta tidiga insatser till intensiva insatser med hög tillgänglighet. Insatserna kan se olika ut beroende på individens resurser, behov och förmåga till förändring. Just nu arbetar Resursforum med en kartläggning och åtgärdsplan för att arbeta med målgruppen unga och kriminalitet. Detta för att arbeta med effektiva och fungerande insatser gentemot de individer som befinner sig i eller riskerar hamna i en kriminell livsstil.

På barnhuset finns en bred kunskap och god erfarenhet av ärenden där åklagare, polis, socialtjänst och hälso- och sjukvård samverkar kring barn som varit utsatta för brott.

5.1 Våldspreventivt arbete

I Trollhättan arbetar vi för att skapa förutsättningar för trygga och goda uppväxtvillkor.¹¹ Trollhättebor ska känna sig trygga och säkra.¹² Män står för majoriteten av våld i samhället och i hemmen. Det är också unga män som är mest utsatta för våld. De är både offer och förövare. Utsatthet för och hot om våld skapar psykisk ohälsa. En anledning till ungas försämrade hälsa nationellt anses vara upplevelsen av våld och förtryck. Ett effektivt förebyggande och normkritiskt arbete behövs som fokuserar på manlighet och våld.¹³ Stadens jämställdhetsstrategi gör nu en översyn av vilket våldspreventivt arbete som pågår och kunskapen därifrån bör vara en utgångspunkt för det fortsatta arbetet.

Det har också initierats en samverkan med en av stadens skolor för att arbeta med den universella primärpreventiva metoden MVP (Mentors in Violence Prevention). Metoden är anpassad till en svensk kontext och tar sitt avstamp i en förståelse för normer kring maskulinitet och deras koppling till våldsutövning.

5.2 Demokratiarbete

Ett levande offentligt samtal är vad som kännetecknar en vital demokrati och en vital demokrati är det bästa sättet att förebygga våldsbejakande extremism i alla dess former.¹⁴ Utifrån Mål- och resursplanen 2016-2019 ska Trollhätteborna känna sig delaktiga i samhällsutvecklingen och alla nämnder ska verka för att skapa delaktighet och utveckla dialog med invånarna.

¹¹ Ur Trollhättans Folkhälsostategi KS 2014/282

¹² Ur Trollhättans Mål- och resursplan 2016-2019

¹³ "Prata bort Mansvåld", Ungdomsstyrelsen 2010

¹⁴ "Våldsbejakande islamistisk extremism", Säkerhetspolisen 2010

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	Dnr KS 2016/731
Antaget av/Ansvarig Stadsdirektören	Handläggare/Förvaltning Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	Datum/Ersätter 2016-11-24

För att dialog och samtal som förebyggande metod ska ha förutsättningar att fungera krävs framförallt att man som vuxen är trygg med sin egen förmåga att agera empatiskt och fördomsfritt. Det är grunden för en förtroendefull relation. Den nationella samordnaren har utvecklat ett samtalsstöd för personal. Metodstödet beskriver hur dialog kan bygga förtroendefulla relationer som motiverar en positiv förändringsprocess. Utveckling och förändring bygger på det förtroendet, liksom möjligheten att sätta gränser.¹⁵

Ett exempel på en form för det demokratiska samtalet är så kallade *Befolkningsmöten*. Befolkningsmöten är en form av samhällsdialog som förts under flera år i Trollhättan. Det är en demokratisk dialog som ger stadens invånare möjlighet att lyfta trygghetsfrågor i sin stadsdel. På mötet deltar representanter från kommunens olika förvaltningar samt polis, räddningstjänst och bostadsbolag. Trollhättans stad genomför vid efterfrågan så kallade trygghetsronder.

Inom Kultur- och Fritidsförvaltningen bedrivs i fritidsgårdarnas regi en referensgrupp. Referensgruppen har ungdomar representerade från alla kommuns fritidsgårdar och är ett gott exempel på ett integrerande arbete där demokratiska arbetsformer praktiseras.

Utbildningsförvaltningen har viktig roll i demokratiarbetet. I läroplanernas inledande kapitel understryks att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Demokrati och mänskliga rättigheter finns också med som centralt innehåll i både kurs- och ämnesplaner. Både som kunskaper om demokrati och mänskliga rättigheter och i form av att utveckla demokratiska förmågor.¹⁶

Hot och våld mot förtroendevalda är ett allvarligt hot mot vårt demokratiska system. Kommunstyrelsens förvaltning ska starta ett arbete om förtroendevaldas säkerhet som en del i stadens ordinarie säkerhetsarbete.

6 Handlingsplanens förslag på aktiviteter

De förslag som återfinns nedan är ett resultat av workshops, möten och dialoger. Förslagen innehåller också aktiviteter som redan prövas på vissa håll, men är samtidigt ett försök att konkretisera de behov som uttryckts.

¹⁵ Samordnaren mot Våldsbejakande extremism - Samtalskompassen

¹⁶ www.skolverket.se, "Det är viktigt att se skillnaden mellan att undervisa om demokrati och att uppleva demokrati" 2016.

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	Dnr KS 2016/731
Antaget av/Ansvarig Stadsdirektören	Handläggare/Förvaltning Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	Datum/Ersätter 2016-11-24

Handlingsplanens förslag på åtgärder framöver utgår från ett horisontellt perspektiv där alla förvaltningar behöver ta sitt ansvar. En förutsättning för att operativt driva och utveckla arbetet är att det tillsätts en samordnare. Vi ser att samordnaren bör ha en koppling till den sociala insatsgruppen.

Dessutom behöver arbetet med våldsbejakande extremism finnas i ett sammanhang med fler aktörer vars syfte är att arbeta för en kommun fri mot våld.

Gruppen ska komplettera varandra genom att ge en aktuell lägesbild och agera på strukturell, grupp/områdes- och individnivå.

Utifrån den aktuella lägesbilden ska arbetsgruppen driva och utveckla arbetet kring våldsbejakande extremism.

Ansvarig förvaltning: Kommunstyrelsens förvaltning

Aktivitet: Samverka med Högskola/Universitet

Beskrivning: Samverka med universitet och högskola för att säkerhetsställa kvalité och aktuell kunskap om nya arbetsmetoder kring våldbejakande extremism

Tidplan: 2016-2019

Aktivitet: Erbjudna och genomföra kompetenshöjande insatser

Beskrivning: Utifrån aktuell kunskap och forskning erbjuda och genomföra kompetenshöjande insatser (med externa aktörer) för att skapa kunskap om tidiga tecken såsom upptäckt av symboler och kampanjer samt utbildning inom aktuell lagstiftning. Målgruppen är de som möter barn och unga. I dialog med förvaltningar avgörs målgrupp och omfattning av insatsen.

Tidplan: 2016-2018

Deltagande förvaltningar: Samtliga förvaltningar

Övriga samverkande parter: Kunskapsförbundet Väst, polis, Rädda Barnen och föreningar

Aktivitet: Kvalitetssäkra trygghetsronder och befolkningsmöten

Beskrivning: Ta fram ett förslag för hur Staden kan systematisera och erbjuda alla bostadsområden trygghetsronder och befolkningsmöten.

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	Dnr KS 2016/731
Antaget av/Ansvarig Stadsdirektören	Handläggare/Förvaltning Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	Datum/Ersätter 2016-11-24

Deltagande och övriga samverkande parter: samtliga förvaltningar, bostadsbolag, civilsamhället, polis och räddningstjänst

Tidplan: juni 2017

Aktivitet: Erbjudna personal kompetensutbildning i normkritiskt demokratiarbete

Beskrivning: Ge berörd personal metodstöd för att tryggt kunna möta invånarna i demokratiska dialoger. Detta ska också vara ett stöd i att bemöta rasistiska, antidemokratiska och våldbejakande åsikter och budskap.

Tidplan: 2017-2019

Aktivitet: Upprätta rutiner vid oro för eller upptäckt av våldsbejakande extremism.

Beskrivning: Det ska i rutinen ingå: kontaktvägar vid oro samt hantering vid upptäckt. Rutinen ska vara tydligt kommunicerad både till professionella som civilsamhället.

Övriga samverkande parter: ASF

Tidplan: 2016-2017

Ansvarig förvaltning: Utbildningsförvaltningen

Aktivitet: Besluta om att erbjuda föräldrar och elever hälsofrämjande metoder.

Beskrivning: För att främja en god hälsa bör i förebyggande syfte evidensbaserade metoder erbjudas samtliga föräldrar och elever.

Tidplan: 2016-2019

Resursåtgång: Inom befintliga resurser

Aktivitet: Utveckla tydliga former för stadens områdesgrupper

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	Dnr KS 2016/731
Antaget av/Ansvarig Stadsdirektören	Handläggare/Förvaltning Kristina Hedman/Kommunstyrelsens förvaltning	Datum/Ersätter 2016-11-24

Beskrivning: Tydliga mötesstrukturer behöver formuleras för att uppmärksamma tidiga behov och aktuell lägesrapport. Ett tydligt uttalat ansvar för rutin vid inbjudan behövs för att upprätthålla kontinuiteten.

Övriga samverkande parter: KSF, ASF

Tidplan: 2017

Resursåtgång: Inom befintliga resurser

Ansvarig förvaltning: Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Aktivitet: *Individanpassa insatser gällande den målgrupp som riskerar att utöva politiskt våld*

Beskrivning: Kartlägga och utveckla arbetet med målgruppen unga som riskerar utöva politiskt våld. Detta för att arbeta med effektiva och fungerande insatser gentemot individen.

Tidplan: 2017

Aktivitet: *Utveckla tydliga former för anhörigstöd*

Beskrivning: Anhöriga är centrala aktörer. Det är viktigt att erbjuda stöd till de anhöriga som känner oro eller vid upptäckt av våldsbejakande extremism. Rutin för var anhöriga kan få stöd ska vara tydlig.

Tidplan: 2016-2017